

Kako mobilnost mladih u svrhu učenja može povećati njihovu zapošljivost?

Pregled relevantnih europskih istraživanja i podataka o projektima mobilnosti u svrhu učenja i kako oni mogu poboljšati zapošljivosti mladih ljudi.

travanj 2015.

Sadržaj

Uvod.....	3
Koncepti „mobilnost u svrhu učenja“ i „zapošljivost“	4
Kompetencije stečene tijekom iskustva mobilnosti u svrhu učenja	5
U brojevima: visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje, mobilnost i zapošljivost	8
Baze podataka o prilikama za europsku i međunarodnu mobilnost.....	13
Europski programi mobilnosti	14
Međunarodni programi mobilnosti	15
Europski programi stažiranja	15
Međunarodni programi stažiranja	16
Europski programi stručne prakse.....	17
Međunarodni programi stručne prakse	20
Europski programi osposobljavanja	20
Izvori.....	21
Dodatne informacije.....	22

Uvod

Eurodesk je mreža koju čine 34 države unutar kojih djeluje 1 200 multiplikatora i kojoj je cilj informirati mlade ljude o mogućnostima za mobilnost u Europi i o tome kako biti aktivan građanin. Kao potporna organizacija za Erasmus+, Eurodesk ima zadatak učiniti podatke o mobilnosti mladih u svrhu učenja razumljivima i dostupnima osobama koje rade s mladima.

Cilj je ovog pregleda istraživanja i resursa o projektima mobilnosti u svrhu neformalnog učenja ponuditi dokaze o načinima na koji mobilnost može poboljšati zapošljivosti mladih.

Koncepti „mobilnost u svrhu učenja“ i „zapošljivost“

Mobilnost u svrhu učenja može se definirati kao transnacionalna mobilnost u svrhu stjecanja novih znanja, vještina i kompetencija (Europska komisija, 2011.), kao što su obrazovne razmjene, projekti volontiranja, međunarodni tečajevi stranih jezika i projekti neformalnog učenja.

Zapošljivost se odnosi na kombinaciju čimbenika koji pojedincima omogućavaju napredovanje prema zaposlenju, stjecanja statusa zaposlenja, ostanka u tom status i napredovanja tijekom cijele karijere (Vijeće Europe).

Kompetencije stečene tijekom iskustva mobilnosti u svrhu učenja

Sljedeći izvori nude analize različitih kompetencija stečenih tijekom mobilnosti u svrhu formalnog i neformalnog učenja.

Monitor obrazovanja i osposobljavanja 2014 (Europska komisija, 2014.)

Godišnja publikacija koja prati razvoj obrazovanja i osposobljavanja u cijeloj Europi objedinjavanjem najnovijih kvantitativnih i kvalitativnih podataka, novih tehničkih izvješća i istraživanja te dokumenata i promjena u politikama.

- Jezične kompetencije pridonose mobilnosti i zapošljivosti europskih građana i omogućavaju međukulturalni dijalog.

- Vlade i visoka učilišta (VU) mogu provoditi politike s ciljem boljeg pripremanja studenata za prijelaz iz obrazovanja na tržište rada, uključujući kroz bolje profesionalno usmjeravanje i savjetovanje, stavljanje većeg naglaska na razvoj vještina u okviru svih programa treće razine, povećanje prilika za stjecanje kvalitetnog radnog iskustva i promicanje međunarodne mobilnosti u svrhu učenja kao jednog od načina stjecanja relevantnih vještina i iskustva.

http://ec.europa.eu/education/library/publications/monitor14_en.pdf

Mobilnost u svrhu učenja i neformalno učenje u europskom kontekstu: politike, pristupi i primjeri (Vijeće Europe i Europska komisija, 2013.)

Mobilnost se smatra važnom za osobni razvoj i zapošljivost mladih, kao i za međukulturalni dijalog, sudjelovanje i aktivno građanstvo. Mobilnost u svrhu učenja u području mladih usmjerena je na neformalno učenje kao važan aspekt rada u području mladih, pri čemu postoje i poveznice s informalnim učenjem te formalnim obrazovanjem. Različiti dionici na europskoj sceni, a osobito Vijeće Europe i Europska komisija, ali i individualne države članice EU-a, potiču programe i strategije usmjerene na unapređivanje mobilnosti mladih, a osobito dimenzije učenja u okviru mobilnosti. Ova je publikacija plod suradnje između Vijeća Europe i Europske komisije. U njoj se nude akademski, znanstveni, politički i praktični tekstovi namijenjeni svim dionicima u području mladih, voditeljima mladih i osobama koje rade s mladima, donositeljima politika, istraživačima itd.. Ova bi publikacija trebala pridonijeti dijalogu i suradnji između relevantnih partnera i raspravi o daljnjem razvoju i svrsi shema mobilnosti mladih te ishodima koje mladi njima ostvaruju.

<http://bit.ly/1yYEBq8>

Učinak neformalnog obrazovanja u organizacijama za mlade na zapošljivost mladih (Europski forum za mlade, 2013.)

Studija Europskog foruma za mlade nudi dokaze o potrebi za dodatnim političkim i financijskim ulaganjem u organizacije za mlade kako bi se osiguralo da takve organizacije mogu isporučiti kvalitetno neformalno obrazovanje većem broju mladih i na taj način osiguraju razvijanje većeg broja potrebnih vještina kod većeg broja mladih i time bolji pristup tržištu rada. Na temelju konzultacija s 245 organizacija za mlade, ispitivanja kojim je obuhvaćeno 1300 mladih osoba, klasičnog istraživanja literature i fokus-grupa s poslodavcima iz cijele Europe, u ovom se istraživanju procjenjivalo pridonose li zapošljivosti mladih kompetencije i vještine stečene neformalnim obrazovanjem u organizacijama za mlade. Zaključak je da dugotrajno i učestalo uključivanje i sudjelovanje u radu organizacija za mlade utječe na izraziti razvoj mekih vještina. Među šest vještina koje poslodavci najviše traže njih se pet razvija uključivanjem u organizacije za mlade, a to su komunikativnost, timski rad, donošenje odluka, organizacijske vještine i samopouzdanje. Za mlade koji su sudjelovali u neformalnim obrazovnim aktivnostima u inozemstvu to također uključuje razvoj jezičnih, međukulturalnih i voditeljskih vještina. U ovoj je studiji također dokazano da se iskustvo u organizacijama za mlade i vještine koje

se na taj način razvijaju cijene među poslodavcima, osobito u slučajevima kada mladi uopće nemaju formalnog radnog iskustva ili imaju vrlo malo takvog iskustva, što rad ovakvih organizacija čini važnim čimbenikom u prijelazu mladih ljudi iz obrazovanja na tržište rada. Sudjelovanje u organizacijama za mlade osobito je vrijedno u razvijanju društvenog kapitala (umrežavanje i povezivanje) te u stvaranju novih putova u struku, osobito za mlade koji nisu zaposleni niti pohađaju program obrazovanja ili osposobljavanja (NEET), učenike koji su prekinuli školovanje i mlade migrante.

Cijelo izvješće: http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe_print

Izvršni sažetak: http://issuu.com/yomag/docs/nfe_employabilitystudy-executivesummary

Isplatili li se mobilnost studenata tijekom visokog obrazovanja? Dokazi iz 16 europskih država (Europska komisija – Centar za zajednička istraživanja, 2013.)

Centar za zajednička istraživanja koristio je podatke iz 16 europskih država kako bi ispitao učinke mobilnosti studenata tijekom visokog obrazovanja na buduću mobilnost, prijelaz iz obrazovanja na tržište rada i na primanja po satu rada pet godina nakon diplomiranja. Testirao se učinak nekoliko važnih unaprijed određenih individualnih karakteristika i približnih vrijednosti za sposobnost, motivaciju i inicijativu za koje je vjerojatno da su u korelaciji i s odlukom o mobilnosti i s ishodima. Rezultati upućuju na pozitivnu vezu između mobilnosti te buduće mobilnosti i zarade, a čini se da je prelazak na tržište rada nešto kasniji. Iako su učinci na buduću mobilnost vidljivi u svim državama i područjima obrazovanja, učinci koji se odnose na tržište rada vidljivi su u samo malom broju njih. U studiji se također govori o mogućim mehanizmima i nude se pokazatelji za iste.

https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/jrc_report_mrodrigues_student_mobility_final.pdf

Poboljšavaju li programi studiranja u inozemstvu zapošljivost diplomanata? (Giorgio Di Pietro, 2013.)

Ovo se istraživanje zasniva na podacima o osobama u Italiji koje su nedavno diplomirale i istražuje učinak međunarodne obrazovne mobilnosti na zapošljivost diplomanata. Zaključak je da studiranje u inozemstvu ima razmjerno velik i statistički značajan utjecaj na vjerojatnost da će osoba 3 godine nakon diplomiranja biti zaposlena.

<http://ftp.iza.org/dp7675.pdf>

Eurobarometar: Iskustvo pripravnštva u EU-u (Europska komisija, 2013.)

Prema istraživanju Eurobarometra o kvaliteti pripravnštva u EU-u, značajan broj pripravnika osjeća da bi njihovi uvjeti rada mogli biti poboljšani i da je sadržaj koji primaju tijekom pripravnštva nedovoljan. Iako većina pripravnika svoje iskustvo smatra korisnim, istraživanje pokazuje da je gotovo jedan od tri pripravnika nezadovoljan radnim uvjetima ili sadržajem. Analiza koja se temeljila na rezultatima Eurobarometra utvrdila je značajnu korelaciju između kvalitete pripravnštva i ishoda koji se odnosi na zaposlenje. Drugim riječima, osobe koje su završile ispodprosječno pripravnštvo imale su značajno manje izgleda da nakon toga pronađu posao. Ispitanici koji su pripravnštvo odradili u inozemstvu unaprijedili su svoje jezične vještine (79%). Nadalje, otprilike sedam od deset ispitanika izjavilo je da su zbog ovog iskustva počeli razmatrati mogućnost života u drugoj zemlji (69%).

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_390_375_en.htm#378

http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_378_en.pdf

Zapošljivost stranih diplomanata na finskim visokim učilištima (Skupina za visoko obrazovanje, Škola za menadžment, Sveučilište u Tampere, 2011. – 2012.)

U izvješću se opisuje situacija u vezi sa zaposlenjem stranih diplomanata, trendovima mobilnosti na poslijediplomskoj razini, izazovima i iskustvima prijelaza iz visokog obrazovanja u svijet rada te stajalištima poslodavaca o zapošljavanju i radu sa stranim diplomantima. Također se otkrivaju čimbenici koji utječu na zapošljavanje stranih diplomanata i istražuje se relevantnost vještina stečenih tijekom studiranja za svijet rada s obzirom na percepciju stranih diplomanata i njihovih poslodavaca. U cijelom se izvješću naglašavaju razlike između iskustava zapošljavanja diplomanata različitih nacionalnosti, roda, dobnih skupina, studijskih područja i vrsta ustanova. Na kraju izvješća nude se preporuke o tome kako finska visoka učilišta mogu na međunarodnoj sceni poboljšati svoj status i povećati zapošljivost stranih diplomanata. Prema ovom istraživanju međunarodni

diplomanti pokazali su se fleksibilnima i visoko prilagodljivima. Usto oni imaju dobre međukulturalne vještine zahvaljujući iskustvu života i studiranja izvan domovine. Uz razvijanje vještina i kompetencija povezanih s predmetom studiranja, strani studenti pokazuju tri glavna načina na koje razvijaju svoje ljudske potencijale i shodno tome postižu veći stupanj zapošljivosti: 1) kroz iskustvo pripravništva ili dugu vrstu radnog iskustva, 2) kroz iskustvo studiranja u inozemstvu i 3) kroz učenje finskog jezika.

Poslodavci cijene fleksibilnost i visok stupanj prilagodljivosti stranih diplomanata, a ovo se može pripisati činjenici da studiraju daleko od kuće. Njihove međukulturalne vještine i poznavanje stranog jezika smatraju se prednošću, osobito u tvrtkama koje posluju u inozemstvu (pri čemu su Kina, Indija i Rusija među najvažnijim ciljnim tržištima). Stoga, iako dodatni studij u inozemstvu može ovim diplomantima dodatno povećati zapošljivost, stranin je studentima u Finskoj možda korisnije usredotočiti se na učenje finskog jezika u slučaju da žele ostati u Finskoj.

<http://www.helsinki.fi/urapalvelut/valoasurvey/pubData/source/VALOA09.pdf>

Priručnik SALTO-a: Raditi na radu (2010.)

Priručnik koji pomaže bolje razumjeti nezaposlenost i kako koristiti projekte Mladi na djelu kao alate za poboljšanje pristupa tržištu rada mladima sa smanjenim mogućnostima. Mobilnost mladih i program Europske unije za mobilnost u svrhu neformalnog učenja „Mladi na djelu“, zajedno s drugim mjerama i programima, pokazao se vrlo vrijednim alatom u zapošljavanju mladih. Sudjelovanje u programu Mladi na djelu mladima omogućava razvijanje društvenih i stručnih kompetencija te njihovih poduzetničkih sposobnosti. Na taj način mlade osobe koje traže posao mogu poboljšati preduvjete za uspješan ulazak na tržište rada i aktivan ostanak na njemu, ali i preuzimanje aktivne uloge u društvu općenito.

<https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1948/WorkingOnWork.pdf>

Faktaa – Činjenice i statistike – Skrивene kompetencije (Centar za međunarodnu mobilnost, 2014.)

Ovo istraživanje ispituje način na koji poslodavci vrednuju vještine i znanje stečeno međunarodnim iskustvom. Ovo istraživanje, poput brojnih drugih, pretpostavlja da transnacionalna mobilnost u svrhu učenja stvara onu vrstu kompetencija koje su potrebne tržištu rada u uspješnom suočavanju s budućim izazovima. Međutim, u ispitivanju se također naglašava da u postupku zapošljavanja poslodavci često nisu sposobni prepoznati te kompetencije. Nisu u mogućnosti vidjeti vezu između mobilnosti u svrhu učenja i stvarnih vještina koje su potrebne u njihovoj tvrtci ili na postojećim radnim mjestima kako bi se ostvario uspjeh. Zbog toga čak ni „međunarodni“ poslodavci nisu u mogućnosti dati potrebnu važnost kompetencijama stečenim međunarodnim iskustvom u postupku zapošljavanja. Poslodavci koji ne posluju u inozemstvu u tradicionalnom smislu uopće ne uviđaju ili samo u maloj mjeri uviđaju prednosti ovih kompetencija. Što je najvažnije, u izvješću se zaključuje da bi trebalo povećati vidljivost ishoda mobilnosti u svrhu učenja. U tu je svrhu potrebno propitati razumijevanje toga što su međunarodne kompetencije te načina na koji se one prikazuju i prepoznaju.

Predlaže se intenzivniji dijalog o širim ishodima učenja koji se ostvaruju putem mobilnosti umjesto tradicionalnijih kompetencija poput jezičnih vještina, međukulturalnih kompetencija i tolerancije. Ovaj širi koncept obuhvaćao bi i druge karakteristike, kao što su produktivnost, sposobnost nošenja sa stresom i promjenom (otpornost) i znatiželjnost. Znatiželjnost se osobito smatra karakteristikom koju je korisno dalje istražiti. Ključne spoznaje ovog istraživačkog projekta odnose se na činjenicu da, iako studenti procjenjuju svoja međunarodna iskustva korisnim za svoj budući rad, poslodavci prilikom zapošljavanja ne ističu međunarodne kompetencije. Istovremeno globalni trendovi mijenjaju većinu gospodarskih grana i opise poslova, stavljajući veći naglasak na potrebu za međunarodnim znanjem u svim segmentima društva.

<http://bit.ly/1FGgAcg>

<http://bit.ly/1old8Pg>

U brojevima: visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje, mobilnost i zapošljivost

Sljedeći dokumenti nude pobliže analize europskih i međunarodnih istraživača o vezama između visokog obrazovanja, strukovnog obrazovanja, mobilnosti i zapošljivosti.

Studija o učinku Erasmusa (Europska komisija, 2014.)

Prema ovoj studiji koja mjeri učinak programa razmjene Erasmus na zapošljivost i vještine studenata mladi koji studiraju ili obavljaju praksu u inozemstvu, uz to što stječu znanje iz pojedinog područja, također razvijaju transverzalne vještine koje poslodavci izrazito cijene. Studija pokazuje da diplomanti s međunarodnim iskustvom imaju mnogo bolje izgleda na tržištu rada. Dvostruko su manji izgledi da će ove osobe iskusiti dugoročnu nezaposlenost u usporedbi s osobama koje nisu studirale ili obavile praksu u inozemstvu te je njihova stopa nezaposlenosti pet godina nakon diplome 23% niža. Ova studija, koju su izradili nezavisni stručnjaci, najveća je studija ove vrste i obuhvaća informacije gotovo 80,000 ispitanika, uključujući studente i tvrtke.

Ključni rezultati studije koji se odnose na zapošljivost i vještine jesu:

- Unaprjeđenje zapošljivosti sve je važnije studentima u okviru Erasmusa
- Najvažniji razlozi za odlazak na studij ili stručnu praksu u inozemstvo (nisu se mijenjali u odnosu na prethodne godine): prilika za život u drugoj zemlji i upoznavanje novih ljudi, poboljšati znanje stranog jezika, razviti transverzalne vještine, želja da se poboljša zapošljivost u inozemstvu (više od 85%).

Transverzalne vještine koje su važne poslodavcima također su one vještine koje se razvijaju tijekom razdoblja mobilnosti u okviru Erasmusa. Erasmusovi studenti u prosjeku imaju bolje vještine u vezi sa zapošljivošću nakon boravka u inozemstvu od 70% svih studenata. Prema crtama osobnosti, ovi studenti imaju bolje predispozicije za zapošljivost čak i prije odlaska u inozemstvo. Do povratka oni svoju prednost u prosjeku povećavaju za 42%. 81% Erasmusovih studenata uočava poboljšanje svojih transverzalnih vještina po povratku s mobilnosti. 52% pokazuje bolje memo čimbenike¹.

Udio poslodavaca koji su smatrali iskustvo u inozemstvu važnim za zapošljivost također se gotovo udvostručilo između 2006. i 2013. godine, i to s 37% na 64%.

Kada su otišli u inozemstvo, mobilni studenti također su u odnosu na ne-mobilne studente povećali svoju prednost po pitanju memo vrijednosti za 118% za sve mobilne studente i 42% za Erasmusove studente. Više od 90% studenata potvrdilo je poboljšanje svojih mekih vještina, kao što su poznavanje drugih kultura, sposobnost interakcije i rad s pojedincima iz drugih kultura, prilagodljivost, poznavanje stranog jezika i komunikacijske vještine.

U prosjeku 92% poslodavaca od kandidata, uz poznavanje svog područja, traži transverzalne vještine (91%) i relevantno radno iskustvo (78%). 64% poslodavaca smatra međunarodno iskustvo jednako važnim prilikom zapošljavanja. 92% poslodavaca traži transverzalne vještine, kao što su otvorenost i znatiželja u pristupu novim izazovima, sposobnost rješavanja problema i donošenja odluka, samopouzdanje, tolerancija prema osobnim vrijednostima i ponašanju drugih ljudi.

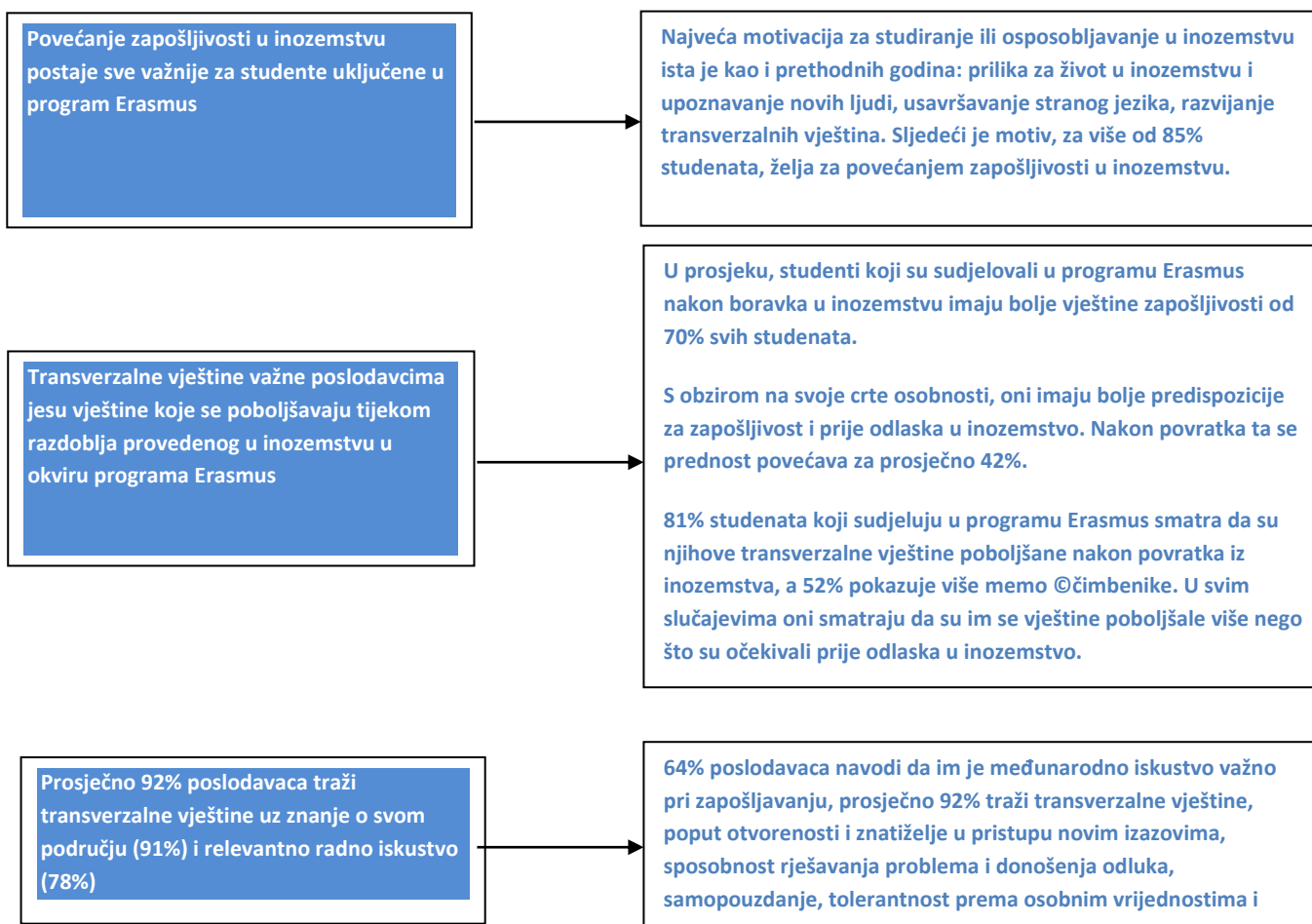
Erasmusovi studenti u boljem su položaju prilikom traženja prvog zaposlenja i unaprjeđenja svoje karijere. Više od jednog od tri Erasmusova studenta koji su bili na stručnoj praksi u inozemstvu dobilo je ponudu ili su zaposleni u tvrtci u kojoj su bili na praksi. Gotovo jedan od 10 bivših mobilnih studenata koji su obavili stručnu praksu u inozemstvu pokrenulo je vlastiti posao. Više od 3 od 4 studenata planira ili može zamisliti pokretanje vlastitog posla kao mogućnost u budućnosti. Vjerojatnost da će bivši Erasmusovi studenti promijeniti poslodavca više je nego dvostruko veća. Mobilnost se snažno pozitivno odražava na zapošljivost i kompetencije

¹ (nap. prev.) „memo čimbenici“ crte su osobnosti povezane s međukulturalnim kompetencijama i budućom zapošljivošću, a ovaj se pojam rabi u okviru alata memo namijenjenog praćenju i mjerenju ishoda i dodane vrijednosti mobilnosti studenata

studenata, često i u većoj mjeri negoli se to očekivalo, no katkad i u manjoj mjeri. 64% ispitanih poslodavaca izjavilo je da se diplomantima s međunarodnim iskustvom češće daju veće profesionalne odgovornosti, pri čemu je ovaj postotak uvećan za 51% u odnosu na 2006. godinu.

http://ec.europa.eu/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf

Studija o učinku programa Erasmus Mundus na diplomante (Europska komisija, 2014.)

Ukupno gledano, 80% diplomanata bilo je zadovoljno kvalitetom kolegija koji su se provodili u okviru Erasmus Mundusa. Međutim, diplomanti su smatrali da su izostali kontakti s potencijalnim poslodavcima i praktično iskustvo: 67% diplomanata smatralo je da su veze sa zaposlenjem bile preslabe. Ovo ispitivanje otkrilo je da se diplomante programa Erasmus Mundus veoma cijeni na tržištu rada. 2014. godine 65% diplomanata pronašlo je posao do trenutka objave ispitivanja, pri čemu je više od 55% diplomanata posao pronašlo u roku od dva mjeseca od diplomiranja. Ukupno gledano, diplomanti su bili vrlo zadovoljni svojim studijem prilikom pronalaska posla, pri čemu se više od 76% diplomanata osjećalo spremnim za svoje područje rada. Oni koji nisu pronašli posao pripisivali su to činjenici da na tržištu ne postoji odgovarajući posao ili da nisu uspjeli pronaći posao koji bi odgovarao njihovom interesu.

Ispitivanje je pokazalo da postoji prostor za poboljšanje vidljivosti programa Erasmus Mundus. Razmjerno visok udio sudionika ocijenilo je program više ili manje nepoznatim. Rezultati se razlikuju s obzirom na različite dijelove svijeta: dok ispitanici iz Amerika diplomatske programe Erasmus Mundus (*Erasmus Mundus*

Masters Courses – EMMC) smatraju gotovo potpuno nepoznatima u regiji, vidljivost programa bolja je u Aziji i Africi. Kao i u prethodnim ispitivanjima, i u ovom se pokazalo da je veliki broj kandidata o EMMC-u saznao na internetu. Međutim, ispitivanje pokazuje da su ustanove dobile na važnosti kao izvor prve informacije o programu. Došlo se do triju glavnih zaključaka. Prvo, snažnija prisutnost na internetu putem intenzivnije internetske promidžbe zasigurno bi poboljšala vidljivost programa, osobito u regijama u kojima je vidljivost Erasmus Mundusa manja. Drugo, sveučilišta i druga visoka učilišta trebalo bi potaknuti na aktivniju uključenost u promidžbu EMMS-a. U konačnici, povećana vidljivost Erasmus Mundusa također bi poboljšala ukupni ugled programa.

http://www.em-a.eu/fileadmin/content/GIS/Graduate_Impact_Survey_2014.pdf

Godišnje statistike programa Erasmus 2012. – 2013. (Europska komisija, 2014.)

Gotovo je 270 000 studenata koristilo bespovratna sredstva EU-a u svrhu studiranja ili osposobljavanja tijekom 2012. – 2013. godine, prema najnovijim statistikama Europske komisije. Iako je studiranje na drugom sveučilištu i dalje najpopularniji odabir, jedan od pet studenata (55 000) odabrao je Erasmus stručnu praksu u tvrtkama. Tri najpopularnija odredišta Erasmusovih studenata u razdoblju 2012. – 2013. bila su Španjolska, Njemačka i Francuska. Države koje su slale najviše studenata, mjereno kao udio populacije diplomanata, bile su Luksemburg, Lihtenštajn, Finska, Latvija i Španjolska. Društvene znanosti, ekonomija i pravo bila su najpopularnija predmetna područja (41%), iza kojih slijede humanističke znanosti i umjetnost (22%), a zatim strojarstvo, proizvodnja i građevina (16%). Statistike pokazuju da su prosječna bespovratna sredstva dodijeljena u okviru Erasmusa u svrhu pokrivanja dijela troškova života u inozemstvu i putovanja iznosila 272 EUR mjesečno, što je povećanje od 9% u odnosu na prethodnu godinu (250 EUR). Bespovratna sredstva u nekim su državama uvećana iz državnih, regionalnih ili institucijskih izvora. Erasmus nije samo program razmjene studenata: 2012. – 2013. godine više od 52 600 profesora i administrativnog osoblja primilo sredstva iz Erasmusa u svrhu provođenja poučavanja ili osposobljavanja u inozemstvu. Oko 500 osoba iz tvrtki, što predstavlja povećanje od više od 20% u odnosu na prethodnu godinu, također je primilo potporu iz Erasmusa za poučavanje na visokim učilištima u inozemstvu, što ukazuje na sve veći naglasak na usklađivanje obrazovanja i osposobljavanja s potrebama tržišta rada. Studentska mobilnost pridonosi osobnom razvoju pojedinca i pruža pojedincu mogućnost razvoja šireg spektra kompetencija i vještina koje poslodavci sve više cijene. Studenti, uz poboljšavanje svojih vještina stranog jezika i razvijanje međukulturalne svijesti, također postaju spremniji za brže prilagođavanje na promjene i nove situacije, rješavanje problema, rad u timu, kritičko razmišljanje i učinkovitiju komunikaciju. Nadalje, rizik od dugoročne nezaposlenosti barem je upola manji kod mobilnih studenata u odnosu na one koji ostaju kod kuće. Mobilnost poboljšava poslovne prilike i potiče mobilnost na tržištu rada kasnije u životu.

http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_en.htm

Potražnja za studiranjem u inozemstvu među američkim studentima i poslodavcima (J. Walter Thompson za Institut za međunarodno obrazovanje, Njemačka služba za akademske razmjene (DAAD), British Council, Australijski ured za obrazovanje, Ministarstvo obrazovanja SAD-a (U.S. Department of Education) i Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a (U.S. State Department))

Analiza načina na koji razmatranje budućeg zaposlenja utječe na odluku studenata da studiraju u inozemstvu i načina na koji poslodavci percipiraju kandidate s inozemnim kvalifikacijama. Cilj ovog istraživačkog projekta bio je odgovoriti na pitanje kako potaknuti veći broj američkih studenata da studiraju u inozemstvu. Cilj studije bio je utvrditi prihvaćaju li poslodavci međunarodnu diplomu i koja je tržišna vrijednost takve diplome među studentima i poslodavcima u SAD-u. S tim ciljem, istraživanje se bavilo temama kao što su:

- Je li američkim studentima s inozemnom kvalifikacijom teško pronaći posao po povratku u SAD?
- Postoje li stvarni ili percipirani problemi u vezi s priznavanjem i prihvaćanjem stranih kvalifikacija među poslodavcima?
- Cijene li poslodavci inozemno iskustvo kod potencijalnih zaposlenika i, ako da, zašto (što smatraju njegovom vrijednošću) i u kojoj mjeri?
- Ogleda li se taj stav u danim politikama zapošljavanja?
- Prepreke studiranju u inozemstvu sa stajališta studenata i poslodavaca

Studija je ukazala na značajne prilike za stvarno povećanje svijesti, profila i ugleda studiranja u inozemstvu među ključnim ciljnim skupinama – budućim studentima i poslodavcima. Rezultati su pokazali da su najvažniji kriteriji odabira kandidata prilikom zapošljavanja interpersonalne vještine te su poslodavci prilikom odgovaranja na upitnik izjavili da vjeruju da je izgedno da ove vještine budu razvijene kod kandidata koji je imao iskustvo studiranja u inozemstvu. Izazov leži u jasnijem povezivanju ovih stavki i promicanju te poveznice. Trenutno vrlo mali broj poslodavaca posebno zapošljava kandidate s međunarodnim iskustvom studiranja, osim ako poslodavac ne traži međukulturalne vještine ili ako pojedino mjesto ne traži takvo iskustvo. Istraživanje je ukazalo na veliku potrebu za snažnom promidžbom veze između ovih interpersonalnih osobina koje poslodavci smatraju toliko poželjnima i stjecanja tih osobina putem iskustva studiranja u inozemstvu.

<http://bit.ly/1HxvKTI>

Razmjena, zapošljavanje i dodana vrijednost (Ispitivanje Erasmus studentske mreže, 2011.)

Prema istraživanju Erasmus studentske mreže (*Erasmus Student Network – ESN*), više od 97% svih ispitanika smatra da je studiranje u inozemstvu prednost na tržištu rada. Studenti koji su studirali u inozemstvu dosljedno višim procjenjuju brojne stručne vještine i vještine povezane sa studijem od svojih kolega bez iskustva mobilnosti. Najznačajnije su razlike u vještinama iz stranih jezika i sposobnosti rada u međukulturalnom okruženju, koje studenti s iskustvom studiranja u inozemstvu ocjenjuju mnogo razvijenijima od kolega bez takvog iskustva. Studiranje u drugoj državi pomaže povećati karijerne prilike pojedinaca kroz proširenje mreža, unaprjeđenje znanja iz stranih jezika i povećanje samopouzdanja.

<https://esn.org/ESNSurvey/2011>

Stvaranje ideja, prilika i identiteta (Ispitivanje Erasmus studentske mreže, 2013.)

U istraživanju se ispituje zapošljivost mobilnih i ne-mobilnih studenata i ukazuje se na povoljan učinak odlaska u inozemstvo. Istraživanje se bavi pitanjem na koji način studiranje ili rad u inozemstvu utječe na stvaranje ideja, prilika i identiteta među mladim Europljanima. U izvješću se naglašava da usvajanje novih poslovnih ideja u inozemstvu može potaknuti poduzetništvo i kako prilike poput stvaranja međunarodne mreže mogu imati pozitivan utjecaj na zapošljivost i poduzetništvo. Kod mobilnih studenata postoje veći izgledi da će živjeti izvan domaće regije nego kod ne-mobilnih studenata. Mobilni studenti češće će tražiti posao na jeziku koji nije njihov materinski jezik ili engleski. Mobilni studenti imaju jasnije ideje o svojoj budućoj karijeri. Također, oni sebe vide na višim položajima u usporedbi sa studentima bez iskustva mobilnosti. Studenti s iskustvom razmjene više cijene rad u međunarodnom okruženju, prilike za putovanje i mogućnost da rade samostalno od studenata koji nemaju takvo iskustvo. Studenti koji su bili (ili planiraju ići) u inozemstvu u većoj su mjeri uključeni u društvene aktivnosti, otvoreni za upoznavanje novih ljudi i skloni imati širok krug prijatelja od onih koji ne planiraju ići u inozemstvo. Više od 50% mladih Europljana koji su sudjelovali u ispitivanju može zamisliti pokretanje vlastitog posla, 2% ispitanika plasiralo je proizvod s kojim su se susreli tijekom boravka u inozemstvu na domaće tržište i 22% razmišlja o tome. Međutim, jedna trećina ispitanika koji su se susreli s takvim proizvodom ili idejom nema namjeru pretvoriti to u poslovnu priliku. Najveća prepreka za njih je nedostatak početnog kapitala. Mobilni studenti i oni koji planiraju postati mobilni skloniji su kozmopolitizmu u usporedbi s drugim studentima. Oni su također bolje informirani o EU-u i više ih zanima međunarodna i europska politika nego studente koji nisu i ne planiraju postati mobilni.

<https://esn.org/ESNSurvey/2013>

Analiza učinka mjera mobilnosti LEONARDO DA VINCI na mlade pripravnike i zaposlenike te utjecaj socioekonomskih čimbenika

Sudjelovanje u projektima financiranim u okviru programa za strukovno obrazovanje Leonardo Da Vinci sa sobom donosi značajne socijalne i ekonomske prednosti, prema nedavnoj studiji koju je financirala Europska komisija. Studija je pokazala da ova vrsta međunarodne mobilnosti predstavlja snažan poticaj za osobni, jezični, socijalni i stručni razvoj. Program Leonardo da Vinci usmjeren je na potrebe za poučavanjem i osposobljavanjem osoba uključenih u strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Njime se potiče konkurentnost europskog tržišta rada kroz pružanje prilika građanima EU-a da razviju nove vještine i steknu znanja i

kvalifikacije u europskim državama. Ovaj je potprogram dio najvećeg programa Europske komisije u obrazovanju i osposobljavanju, a to je Program za cjeloživotno učenje.

<http://bit.ly/1yY24gl>

Baze podataka o prilikama za europsku i međunarodnu mobilnost

Eurodesk - Podsjetnik na rokove

Ovaj alat nudi popise rokova za podnošenje prijava tri mjeseca unaprijed za europske i međunarodne programe koji su dio Eurodeskove baze podataka.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder>

Eurodesk - Last minute ponude

Mrežna stranica Eurodesk - *Last minute* ponude (LMO) besplatna je europska višejezična baza podataka posvećena promidžbi međunarodnih projekata mobilnosti u svrhu učenja za mlade na njihovom jeziku. LMO se zasniva na sustavu organizacija pošiljateljica-primateljica koji nudi sigurno okruženje za mlade koji žele sudjelovati u međunarodnim projektima.

<http://lastminute.eurodesk.eu>

Baza podataka o prilikama za volontiranje

Ova baza podataka nudi popis multinacionalnih prilika za volontiranje i daje informacije o vrsti projekata, organizacijama koje vode projekte, rokovima za podnošenje zahtjeva, razdoblju aktivnosti koje se provode i još mnogo toga.

http://europa.eu/youth/vp/opportunity_list_en

Baza podataka akreditiranih organizacija Europske volonterske službe

Baza podataka navodi organizacije akreditirane za vođenje projekata u okviru Europske volonterske službe, koja je dio programa Erasmus+ Europske unije. Neke organizacije ne navode svoje podatke za kontakt zato što trenutno nemaju niti jedan projekt EVS-a.

http://europa.eu/youth/evs_database_en

ErasmusIntern.org

Stranica koju je pokrenula Erasmus studentska mreža i predstavlja platformu na kojoj se osobe koje žele ići na stručnu praksu povezuju s mogućnostima za takvu praksu. Ovdje osobe koje žele ići na stručnu praksu u inozemstvo mogu imati svoj *online* profil, pretraživati dostupne prakse i prijavljivati se. S druge strane, tvrtke i organizacije koje nude prakse mogu objaviti slobodna mjesta, pretraživati kandidate i vidjeti odgovaraju li prijave koje su zaprimili mjestima koja nude.

<http://erasmusintern.org>

Drop'pin@EURES

Drop'pin je novi projekt Europske komisije koji ima za cilj povezati mlade ljude s prilikama za povećanje svoje zapošljivosti i vještina u cijeloj Europi kroz naukovanja, stručne prakse, programe osposobljavanja, *online* tečajeve, tečajeve jezika, programe mentorstva i treninga kao i različite socijalne službe (npr. pomoć oko smještaja) u raznim sektorima.

<https://ec.europa.eu/eures/droppin>

Europski programi mobilnosti

Europski programi kojima se mladima nudi potpora za obrazovanje ili stručnu praksu u drugoj državi.

Erasmus+ 2014. – 2020.

Komisija ima dugogodišnje iskustvo u promicanju i podržavanju mobilnosti u svrhu učenja u cijeloj Europi kao još jedan način da se pojedincima pomogne steći vrijedne vještine i iskustvo kako bi poboljšali svoje prilike za zapošljavanje. Program Erasmus+ otvara mogućnost mnogo većem broju studenata iz Europe da uz pomoć bespovratnih sredstava EU-a otiđu u drugu državu i tamo pohađaju programe obrazovanja ili obave stručnu praksu.

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus>

EaSI-EURES: tvoj prvi EURES posao – ciljana shema mobilnosti

Ovom se inicijativom pomaže mladima da pronađu posao u drugoj državi EU-a povezivanjem vještina kandidata s ponudama poslodavaca i pružanjem podrške i financiranja.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000504>

Erasmus za mlade poduzetnike

Program omogućava mladim europskim poduzetnicima da provedu do šest mjeseci radeći s iskusnim poduzetnikom u drugoj državi EU-a kako bi naučili kako poboljšati upravljanje i rast svoje tvrtke.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000401>

<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/upload/Erasmus%20Entrepreneurs%20Anniversary%20Brochure.pdf>

VIE - Volontariat en Entreprise

Francuski program stažiranja u inozemstvu namijenjen mladim stručnjacima u dobi od 18 do 28 godina koji su građani jedne od država članica Europske unije i Europskog gospodarskog prostora: EU + Norveška, Island, Monako i Lihtenštajn. Ovaj je program prvenstveno usmjeren na studente, osobe koje su nedavno diplomirale i one koji traže posao. Program nudi iznimno korisno profesionalno iskustvo i može služiti kao odskočna daska za međunarodnu karijeru. VIE je namijenjen stručnjacima iz svih područja: financija, marketinga, međunarodne ekonomije i trgovine, revizije, računovodstva, strojarstva, elektrotehnike, telekomunikacija, informatike, građevine, agronomije, turizma, prava, ljudskih resursa i mnogih drugih. Stažiranje u inozemstvu ne zasniva se na dobrovoljnom radu. U okviru VIE-a isplaćuje se mjesečna naknada koja pokriva sve troškove, a ovisi o državi u kojoj se stažira, ali ne ovisi o razini kvalifikacija stipendista.

<https://www.civiweb.com/international/EN/index.aspx>

Eurodyssee

Program razmjene Skupštine europskih regija (*Assembly of European Regions – AER*) koji omogućava mladim osobama u dobi od 18 do 30 godina koje traže posao da obave stručnu praksu u inozemstvu u trajanju od tri do sedam mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000009>

Ljetno sveučilište AEGEE

Naučite strani jezik i iskusite drugu europsku kulturu.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000217>

Međunarodni programi mobilnosti

Međunarodni programi kojima se mladi potiču na obrazovanje ili praksu u drugoj zemlji.

Mladi za razumijevanje (*Youth For Understanding - YFU*) – međunarodna razmjena

Prilike za mlade iz cijelog svijeta da provedu ljeto, semestar ili godinu s obitelji domaćinom u drugoj kulturi. Mladi također imaju mogućnost istražiti druge države i kulture, naučiti nove jezike i upoznati bolje sebe.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000384>

Međukulturalni programi AFS

Međukulturalno učenje za studente, volontere ili obrazovne djelatnike kao član zajednice u Africi, Latinskoj Americi, Sjevernoj Americi, Australiji, Novom Zelandu, Aziji ili Europi.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000276>

Program Svjetske banke za mlade profesionalce

Prilika za mlade ljude koji imaju strast prema međunarodnom razvoju i potencijal da postanu budući globalni vođe.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000461>

Europski programi stažiranja

Stožiranje u Agenciji EU-a za temeljna prava (FRA)

Jednom godišnje Agencija EU-a za temeljna prava (FRA) nudi plaćeni staž za razdoblje od najmanje tri do najviše dvanaest mjeseci mladim diplomantima. Cilj je stažistima dati priliku da steknu radno iskustvo u administraciji suradnje u području temeljnih prava na europskoj razini kako bi stekli uvid u ciljeve i aktivnosti FRA-a.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000374>

Stožiranje u Europskom vijeću za izbjeglice i prognanike

Stož u trajanju od jedanaest mjeseci u Bruxellesu u okviru projekata ECRE-a za informiranje, pravno zastupanje i politiku.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000244>

Stožiranje u Europskom zakladnom centru (*European Foundation Centre*)

Plaćeni staž u Europskom zakladnom centru u Bruxellesu, kojemu je cilj promicanje rada zaklada i tijela za korporativno financiranje u Europi i s Europom.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000243>

Međunarodni programi stažiranja

Program stažiranja u Uredu Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava (OHCHR)

Ovaj program stažiranja namijenjen je diplomantima, a cilj mu je povećati razumijevanje stažista o aktualnim pitanjima na međunarodnoj razini u vezi s ljudskim pravima.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000150>

Program stažiranja u Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju (OESS)

Stručna praksa za određeni broj osoba koja traje između dva i šest mjeseci i provodi se tijekom cijele godine.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000223>

Stażiranje u Svjetskoj banci

Stażiranje za mlade koji žele više naučiti o gospodarskim i društvenim pitanjima koja utječu na živote ljudi diljem svijeta.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000263>

Stażiranje u UNESCO-u

Studenti, znanstvenici i državni službenici mogu se prijaviti za neplaćeno stažiranje koje traje od 1 do 4 mjeseca u sjedištu UNESCO-a.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000285>

UNICEF-ov program stažiranja

Za studente diplomskih i poslijediplomskih studija, u sjedištu UNICEF-a i uredima u pojedinim zemljama, u trajanju od šest do 16 tjedana. Potražite informacije o kriterijima za sudjelovanje i preuzmite obrazac (PDF) za podnošenje zahtjeva.

http://www.unicef.org/about/employ/index_internship.html

Program stažiranja Tajništva Ujedinjenih naroda u New Yorku

Saznajte više informacija o ovom programu za studente diplomskih i poslijediplomskih studija. Na mrežnoj su stranici dostupne detaljne informacije o kriterijima za sudjelovanje, postupku podnošenja zahtjeva, uvjetima stažiranja i uvjetima u vezi s vizom.

<http://www.un.org/Depts/OHRM/sds/internsh/index.htm>

InternshipUSA

Htjeli biste steći stručno iskustvo u SAD-u? Možete sudjelovati u programu osposobljavanja koji organiziraju tvrtke iz SAD-a na radnom mjestu koje je povezano s vašim područjem studiranja. Putem ove mrežne stranice možete pretraživati poslodavce iz vašeg područja i saznati više informacija o porezima, zdravstvenom i socijalnom osiguranju i američkom načinu pisanja životopisa.

Saznajete što o programu kažu bivši sudionici.

<http://www.ciee.org/intern>

Sveučilište Ujedinjenih naroda: Portal za stažiranje

Središnji portal koji posjetiteljima nudi jednostavne smjernice za različite prilike za stažiranje, koje se u određenom trenutku oglašavaju putem sustava UNU. Sveučilište Ujedinjenih naroda omogućuje stažiranje za određeni broj studenata poslijediplomskih studija i mladih stručnjaka iz velikog broja područja.

<http://unu.edu/administration/hr/internships>

Europski programi stručne prakse

Stručna praksa u CEDEFOP-u

CEDEFOP mladim diplomantima sveučilišnih studija i studentima na doktorskom studiju omogućuje obavljanje stručne prakse u trajanju od devet mjeseci, ne isključujući one koji su „u okviru cjeloživotnog učenja“ nedavno stekli sveučilišnu diplomu i nalaze se na početku nove karijere. Razdoblje obavljanja stručne prakse podrazumijeva stjecanje radnog iskustva u jednom od odjela CEDEFOP-a, u terminu koji počinje 1. listopada i završava krajem lipnja svake godine.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000219>

Stručna praksa u Vijeću Europske unije

Stručna praksa za studente i diplomante sveučilišnih studija i djelatnike u javnom i privatnom sektoru.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000021>

Stručna praksa u Sudu Europske unije

Određeni broj plaćenih stručnih praksi u maksimalnom trajanju od pet mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000180>

Stručna praksa u Europskom centru za sprječavanje i kontrolu bolesti (ECDC)

ECDC dvaput godišnje nudi diplomantima sveučilišnih studija mogućnost za obavljanje stručne prakse u razdoblju od tri do devet mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000389>

Stručna praksa u Europskoj agenciji za pomorsku sigurnost (EMSA)

EMSA nudi plaćenu stručnu praksu u razdoblju od najmanje 3 i najduže 5 mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000387>

Stručna praksa u Europskoj agenciji za lijekove

Program stručne prakse u trajanju od najviše dvanaest mjeseci za stjecanje praktičnog znanja u jednoj od jedinica EMA-e.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000382>

Stručna praksa u Uredu za financijske mehanizme (UFM)

UFM nudi stručnu praksu u trajanju od deset mjeseci za državljane država članica EU-a i državljane država članica EFTA-e (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000559>

Stručna praksa u Zajedničkom istraživačkom centru

Stručna praksa za mlade pripravnike koji žele steći znanstveno radno iskustvo i praktično primijeniti znanje o istraživanju koje su stekli tijekom studija ili karijere.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000280>

Stručna praksa u Europskoj agenciji za željeznice (ERA)

Cilj stručne prakse jest da stažisti shvate smisao postojanja Agencije i njezinu ulogu u aktivnostima Europske unije.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000443>

Stručna praksa i specijalizacija u Europskom centru za moderne jezike (ECML)

ECML prima stažiste na praksu dvaput godišnje, na razdoblje osposobljavanja u trajanju od šest mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000192>

Stručna praksa i studentski ljetni poslovi u Europskoj investicijskoj banci

Europska investicijska banka nudi studentima poslove tijekom ljeta i stažiranje diplomantima.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000181>

Stručna praksa i studijske posjete u Europskom parlamentu

Europski parlament nudi plaćene i neplaćene stručne prakse u svom Tajništvu kako bi dao svoj doprinos stručnom osposobljavanju mladih i omogućio mladima da shvate kako funkcionira ova ustanova.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000004>

Stručna praksa u Odboru regija (OR)

OR organizira petomjesečne stručne prakse i kratke studijske posjete za mlade iz Europe i drugih dijelova svijeta, kojima nudi priliku za stjecanje radnog iskustva u europskoj ustanovi.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000020>

Stručna praksa u Vijeću Europe

Vijeće Europe nudi svake godine dva razdoblja za obavljanje stručne prakse koja traju od osam tjedana do pet mjeseci. Stručna praksa održava se u ožujku/srpnju i rujnu/siječnju.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000091>

Stručna praksa u Revizorskom sudu

Plaćena ili neplaćena stručna praksa u maksimalnom trajanju od pet mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000212>

Stručna praksa u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru

Kratkoročna i dugoročna stručna praksa.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000152>

Stručna praksa u Europskoj središnjoj banci

Stožiranje za studente poslijediplomskog studija i studente prava.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000286>

Stručna praksa u Europskoj komisiji – administrativna stručna praksa

Petomjesečna stručna praksa za diplomante i djelatnike u javnom i privatnom sektoru.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000072>

Stručna praksa u Europskoj komisiji – prevoditeljska stručna praksa

Stručna praksa u trajanju od tri do pet mjeseci dostupna je diplomantima koji žele dobiti stručno prevoditeljsko iskustvo u ustanovi Europske unije.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000090>

Stručna praksa u Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA)

Razdoblja stručne prakse dostupna su tijekom cijele godine državljanima država članica EU-a i država pristupnica.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000586>

Stručna praksa u Europskoj zakladi za poboljšanje životnih i radnih uvjeta

Radno iskustvo u odjelima zaklade tijekom cijele godine u razdoblju od tri do pet mjeseci.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000220>

Stručna praksa u ustanovi Europski ombudsman

Ustanova Europski ombudsman nudi stručne prakse povezane sa svojim područjem rada.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000147>

Stručna praksa u Europskom parlamentu za osobe s invaliditetom

Plaćene stručne prakse za razdoblje od pet mjeseci za osobe s invaliditetom. Ove su stručne prakse otvorene diplomantima sa sveučilišta ili ekvivalentnih ustanova i za osobe čije su kvalifikacije niže od kvalifikacija sveučilišne razine.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000345>

Prevoditeljske stručne prakse u Europskom parlamentu za diplomante sveučilišnih studija

Plaćene ili neplaćene stručne prakse za lingviste u Tajništvu EP-a kojima EP daje svoj doprinos stručnom osposobljavanju mladih i omogućio mladima da shvate kako funkcionira ova ustanova.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000178>

Stručna praksa u Centru Sjever-Jug Vijeća Europe

Neplaćene stručne prakse u trajanju od jednog do tri mjeseca za osobe koje su završile visoko obrazovanje ili su uspješno završile najmanje tri godine sveučilišnog studija (šest semestara).

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000352>

Stručna praksa za mlade stručnjake u Uredu za usklađivanje na unutarnjem tržištu (OHIM) – žigovi i dizajni

Stručna praksa za mlade sveučilišne stručnjake koja omogućuje stjecanje radnog iskustva u radu Europske unije (EU) iz prve ruke i priliku za sudjelovanje u administraciji intelektualnog vlasništva.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000234>

Stručna praksa u Prevoditeljskom centru za tijela EU-a

Stručna praksa za diplomante sveučilišta iz država članica Europske unije i za određeni broj državljana iz država kandidatkinja koji se žele upoznati s funkcioniranjem EU-a i steći radno iskustvo.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000306>

Međunarodni programi stručne prakse

AIIESEC-ov međunarodni program stručne prakse na razmjeni

AIIESEC nudi priliku za život i rad u inozemstvu kroz stručne prakse u području upravljanje, informacijske tehnologije, obrazovanja i usavršavanja. Program je namijenjen studentima i diplomantima visokih učilišta koje zanimaju svjetska pitanja, vodstvo i upravljanje.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000105>

Stručna praksa u Europskom udruženju slobodne trgovine – EFTA

Tajništvo Europskog udruženja slobodne trgovine dvaput godišnje nudi stručne prakse za državljane država članica EFTA-e (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000320>

Europski programi osposobljavanja

Osposobljavanje prevoditelja kroz učenje uz rad u Europskom parlamentu

Prilika za učenje uz prevoditeljski rad za kandidate koji su stekli svjedodžbu sekundarne razine obrazovanja ili su na ekvivalentnoj razini pohađali programe visokog obrazovanja ili tehnički studij.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000560>

Osposobljavanje kroz učenje uz rad u Europskom parlamentu

Prilika za mlade koji su stekli svjedodžbu sekundarne razine obrazovanja (prije isteka roka za podnošenje zahtjeva) koja odgovara razini potrebnoj za upis na sveučilište ili su na ekvivalentnoj razini pohađali programe visokog obrazovanja ili tehnički studij.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000631>

Programi osposobljavanja u Europskoj svemirskoj agenciji

Razne prilike za osposobljavanje mladih iz država članica ESA-e i država suradnica.

<http://eurodesk.eu/deadline-reminder?program=EU0010000151>

Mreža SALTO

SALTO (podrška, napredno učenje, prilike za osposobljavanje) resursni centri osiguravaju prilike za osposobljavanje i suradnju kojima je cilj unaprijediti kvalitetu i priznavanje neformalnog učenja.

<https://www.salto-youth.net/rc/eeca/eecacooperation/SALTONetwork>

Izvori

InternsGoPro

Mrežna stranica prvog europskog Pokreta za kvalitetu stažiranja i prvih poslova. Cilj mu je poboljšati prava i uvjete rada za stažiste u Europskoj uniji.

<http://internsgopro.com>

UMultirank

U-Multirank može pomoći u pronalaženju i usporedbi sveučilišta koja odgovaraju vašim potrebama. U nekoliko koraka suzite izbor na sveučilišta koja odgovaraju onome što želite.

<http://www.umultirank.org/#!/home?trackType=home>

Portal Graduateland

Portal za karijere studenata i diplomanata koji nudi poslove, stažiranje i diplomske programe.

<http://graduateland.com>

Portal Masters

Za one koji žele upisati poslijediplomski studij u inozemstvu, portal nudi veliki broj ponuda.

<http://www.mastersportal.eu>

Portal ECSO

Pokrenula ga je Europska komisija, portal nudi višejezičnu klasifikaciju zanimanja, vještina, kompetencija i kvalifikacija. Cilj mu je pomoći onima koji traže posao i poslodavcima kako bi pronašli poslove koji odgovaraju njihovim vještinama. Portal je namijenjen studentima, djelatnicima i tvrtkama.

[Find out more: https://ec.europa.eu/esco](https://ec.europa.eu/esco)

Europska platforma za mobilnost u svrhu učenja u području mladih

Mjesto za otvoreno sudjelovanje, razmjenu i suradnju između stažista, znanstvenika i donositelja politika.

<http://tinyurl.com/ozj7fvs>

Dodatne informacije

Zelena knjiga: „Promicanje mobilnosti mladih u svrhu učenja“ (Europska komisija, 2009.)

Cilj Zelene knjige jest promicanje organizirane mobilnosti u svrhu učenja, što znači da bi mobilnost trebala biti povezana sa specifičnim ishodima učenja i da bi trebala voditi stjecanju kvalifikacija, bodova i/ili stručnog iskustva; ona promiče mobilnost u raznim sektorima, ali i u međusektorskim inicijativama (npr. „od svijeta obrazovanja do svijeta poslovanja“ ili „od strukovnog obrazovanja do akademije, ili obrnuto“). Dokument se bavi fizičkom mobilnošću, no u isto vrijeme prepoznaje vrijednost virtualne mobilnosti.

Prema ovom dokumentu postoje brojne studije (vidi fusnotu 2 u Zelenoj knjizi) koje potvrđuju da mobilnost u svrhu učenja unapređuje ljudski kapital tako što mladima daje priliku da pristupe novom znanju i da razviju nove lingvističke vještine i intelektualne kompetencije. Potvrđeno je i da poslodavci prepoznaju i cijene ove vještine. Na sustavnoj je razini ova studija (fusnota 3 u Zelenoj knjizi) pokazala da je program Erasmus pomogao visokim učilištima poboljšati kvalitetu poučavanja i usluga koje pružaju, čime je osnažena njihova europska i međunarodna dimenzija. Osim toga, mobilnost u svrhu učenja unapređuje ljudski kapital tako što mladim ljudima pruža priliku za stjecanje novog znanja i razvijanje novih lingvističkih vještina i intelektualnih kompetencija. Potvrđeno je i da poslodavci prepoznaju i cijene ove vještine.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0329:FIN:EN:PDF>

Preporuka Vijeća „Mladi u pokretu“ – promicanje mobilnosti mladih u svrhu učenja (2011.)

Preporuku o promicanju mobilnosti mladih u svrhu učenja, kao dijela jedne od glavnih inicijativa strategije Europa 2020, pod nazivom „Mladi u pokretu“, usvojilo je Vijeće. Mobilnost u svrhu učenja, odnosno transnacionalna mobilnost sa svrhom stjecanja novih vještina, predstavlja jedan od temeljnih načina putem kojih pojedinci, posebice mladi, mogu povećati svoju zapošljivost u budućnosti, ali i unaprijediti svoj osobni razvoj. Preporuka potiče države članice da poduzmu primjerene mjere za uklanjanje, između ostalog, administrativnih i institucionalnih prepreka koje i dalje usporavaju napredak u ovom području. U isto vrijeme, u Preporuci se u potpunosti uvažavaju kompetencije i odgovornosti država članica koje proizlaze iz nacionalnog i europskog zakonodavstva.

<http://tinyurl.com/lrbb4nd>

Vodič za poslodavce za kvalitetno stažiranje (Europski forum mladih, 2015.)

Vodič koji je objavio Europski forum mladih namijenjen je poslodavcima koji žele uspostaviti sheme stažiranja ili koji bi htjeli povećati prilike za stažiranje koje nude mladima. Vodič je proizašao iz zajedničkog projekta koji je vodio Europski forum mladih i poslodavci, odnosno udruge poslodavaca.

<http://bit.ly/1MxhV6F>

Vodič za studente: Studiranje i osposobljavanje u inozemstvu (ESN, 2014.)

Vodič koji je objavila Erasmus studentska mreža namijenjen je studentima koji sudjeluju u programu Erasmus i cilj mu je studentima objasniti različite mogućnosti za odlazak u inozemstvo te prava i obaveze koje imaju studenti koji sudjeluju u programu Erasmus. Vodič studentima daje i smjernice vezane uz sve ono što moraju pripremiti kao i vremenske rokove koje moraju poštivati da bi njihov studij u inozemstvu bio u potpunosti priznat.

<http://bit.ly/ZhUIJI>

Preporuka politike ESN STORY

Knjižica za sve dionike u kojoj se navode preporuke u vezi s kvalitetnim provođenjem stručne prakse.

<https://esn.org/story>